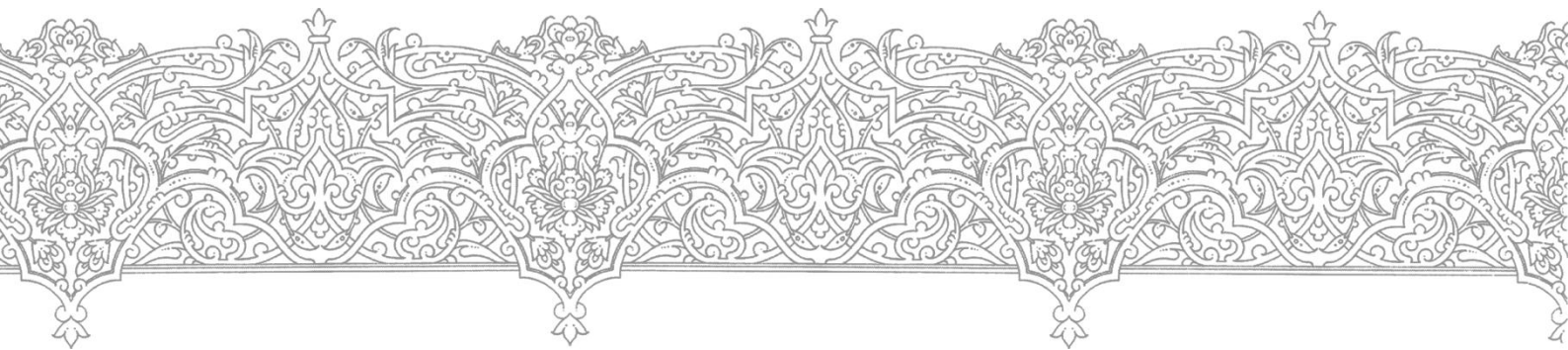

نگاهی به جریان‌های سیاسی انقلاب بحرین

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

که مردم بحرین هیچ گاه موافق حاکمیت خاندان آل خلیفه نبوده اند و دلایل این ناراضی را باید در دو امر ملاحظه کرد :

(۱) خاندان آل خلیفه بحرینی نیستند بلکه از اقلیت سنی مذهب مهاجری هستند که در پی اختلافات مذهبی با قبیله "بنی کعب" در زمان ریاست "شیخ نصرالله خان" والی منصوب "کریم خان زند" بر بحرین، از کویت وارد بحرین شده اند .

(۲) به قدرت رسیدن خاندان آل خلیفه براساس خواست و رضایت مردم صورت نگرفته ، بلکه آل خلیفه قدرت را در بحرین در دست گرفته و با پذیرفتن تحت الحمایگی انگلیس در سال ۱۸۲۰ قدرت را حفظ کرده است .

*وابستگی رژیم بحرین به غرب
آل خلیفه در سال ۱۸۲۰ با انعقاد پیمانی با انگلیس، اداره گمرکات ، تجارت و امنیت داخلی و خارجی خود را به مأموران این کشور سپرد. تحت الحمایگی بحرین در سال ۱۸۸۰ با امضای پیمان زیر مورد تأیید مجدد قرار گرفت: "من عیسی بن آل خلیفه شیخ بحرین بدین وسیله

در بحرین ۱۱ جریان معارض سیاسی فعالیت دارند که جمعیت شیعیان وفاق اسلامی بحرین از جمله بزرگترین گروه های معارض بحرینی است که دارای ۱۸ کرسی در پارلمان این کشور بود که در اعتراض به اقدامات سرکوبگرانه رژیم حاکم علیه معترضین بحرینی رسماً از پارلمان استعفا کردند . در بحرین ۱۱ جریان معارض سیاسی فعالیت دارند که جمعیت شیعیان وفاق اسلامی بحرین از جمله بزرگترین گروه های معارض بحرینی است که دارای ۱۸ کرسی در پارلمان این کشور بود که در اعتراض به اقدامات سرکوبگرانه رژیم حاکم علیه معترضین بحرینی رسماً از پارلمان استعفا کردند . تاکنون کمتر مقاله یا گزارشی بطور جامع به سیر تحولات جنبش های سیاسی یا جریان معارض در بحرین که عموماً اسلامگرا هستند و فضای سیاسی و اجتماعی حاکم بر این کشور پرداخته تا از آن طریق به ریشه یابی اعتراضات اخیر در بحرین بپردازد، مطلب ذیل تلاش دارد با دادن اشراف به خواننده از فضای سیاسی و اجتماعی حاکم بر کشور بحرین و عوامل موثر در شکل گیری جریان های سیاسی و اجتماعی این کشور به مهمترین جنبش ها و جریان های سیاسی معارض در بحرین بپردازد .

*انگیزه ها و اهداف جنبش اسلامی بحرین
مهمترین انگیزه ها و هدف های نهضت اسلامی در بحرین را به حاکمیت خاندان آل خلیفه ارجاع داد

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

سیاسی مردم بحرین را تشکیل می دهند و برای تحقق این خواسته بارها دست به قیام زده اند. به عنوان مثال در ۱۹۳۸ کارگران بحرین خواهان تشکیل مجلس و اتحادیه های کارگری شدند و در تظاهرات مشابهی در سال ۱۹۶۵ حق برگزاری گردهمایی سیاسی و آزادی زندانیان سیاسی به خواسته های قبلی اضافه شد. حتی طی سال های ۱۹۹۲ و ۱۹۹۵ مردم بحرین با برپایی تظاهرات و راهپیمایی، خواستار تشکیل مجدد مجلس شدند که در سال ۱۹۹۲ منحل شده بود.

* اشاعه فرهنگ غرب

خاندان حاکم بر بحرین برای تضمین تداوم حاکمیت خود با کمک غربی ها به تغییر ارزش های اسلامی بحرین مبادرت کرد. علاوه بر آن ساخت "پُل فهد" یعنی تنها پل ارتباطی دریایی بحرین و عربستان به گسترش فساد در بحرین افزوده است. زیرا حدود هشت هزار تن از کارکنان خارجی مؤسسات عربستان که امکان فساد برایشان در آن کشور میسر نیست در ایام تعطیل برای خوشگذرانی به بحرین سرازیر می شوند که همین موضوع بر میزان ناراضیاتی ها در این کشور افزوده است.

* ویژگی های جنبش های سیاسی و اجتماعی بحرین

در گروه های اجتماعی و رهبران سیاسی که هدایت جنبش بحرین را برعهده داشته و یا به

خودم و جانشینانم را در برابر دولت انگلیس متعهد می سازم که از مذاکره یا انعقاد هر نوع پیمان با هر کشور یا دولتی غیر از بریتانیا و بدون موافقت دولت نامبرده خودداری کنم و به هیچ دولتی جز بریتانیا اجازه تأسیس نمایندگی سیاسی یا کنسولی را ندهم."

به این ترتیب انگلیس در سال ۱۹۱۹ تحت الحمایه بودن بحرین را به صورت رسمی اعلام کرد و از آن پس بحرین تحت سرپرستی یک مستشار انگلیسی اداره می شد، این مسأله منجر به قیام ناکام مردم بحرین در سال ۱۹۵۱ شد که طی آن مردم خواهان اخراج "بل گراو" حاکم انگلیسی بحرین شدند.

پس از استقلال بحرین نیز وابستگی رژیم آل خلیفه به استعمارگر جدید یعنی آمریکا ادامه یافت و این وابستگی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و جنگ اول و دوم خلیج فارس شدیدتر شد. اعتراف سخنگوی کاخ سفید مبنی بر این که "اگر کمک های دولت بحرین نبود، به هیچ وجه قادر به مقاومت و ماندن در خلیج فارس نبودیم"، مؤید این وابستگی مضاعف است.

* نبود آزادی های سیاسی

بازگشت تبعیدیان، آزادی زندانیان سیاسی، لغو ممنوعیت تشکیل احزاب و فعالیت های سیاسی مذهبی، آزادی بیان و مطبوعات، توقف دستگیری آزادی خواهان و لغو سانسور، مهمترین خواسته های

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

آن سرزمین ناشی از نابسامانی های داخلی و نه متأثر از دخالت کشورهای اسلامی دیگر است .

3) در پی ناکامی گروه های ملی و چپ در رهبری مستمر قیام مرم بحرین، گروه های اسلامی واجد نقش برتر شده اند. در این راستا می توان به "جنبش اسلامی آزادیبخش بحرین" (احرار) اشاره کرد .

پیامدهای مبارزه اسلامی مردم بحرین اگر چه جنبش اسلامی بحرین به هدف سرنگونی رژیم آل خلیفه دست نیافته است، اما این جنبش پیامدهای زیر را به همراه داشته است .

الف: بی شک مبارزات ضد انگلیسی بحرین که دو نمونه بارز آن در سال های ۱۹۱۱ و ۱۹۵۴ بوقوع پیوست، در کنار سایر قیام های ضد انگلیسی در خاورمیانه در تسریع تصمیم به خارج نمودن نیروهای انگلیسی در سال ۱۹۷۱ از شرق کانال سوئز مؤثر بود. همچنین این مبارزات در کاهش نفوذ انگلیس در ساختار سیاسی و اداری بحرین مؤثر افتاد .

ب: مهمترین پیامد مبارزات اسلامی مردم بحرین که بلافاصله پس از خروج انگلیس از بحرین به ثمر نشست، برگزاری انتخابات پارلمانی در ۱۹۷۲ و پس از آن تشکیل مجلس و تدوین و تصویب قانون اساسی بود. اما امیر بحرین در پی مخالفت مجلس با تصویب لایحه امنیتی وزارت کشور بحرین که بر اساس آن وزیر کشور می توانست

نحوی در تداوم مبارزه سیاسی بحرین نقش آفرین بوده اند، ویژگی های زیر دیده می شود .

تجار مروارید با تشکیل و هدایت قیام های ضدانگلیسی در سال های ۱۹۱۱ و ۱۹۵۴ از مؤثرترین اقشار اجتماعی در مبارزات اسلامی بحرین بشمار می رفتند. اما پس از جنگ جهانی دوم، با رواج مرواریدهای بدلی ژاپنی در بازار جهانی از نفوذ تجار مروارید در صحنه های داخلی و خارجی بحرین کاسته شد. اما با کشف نفت قشر جدیدی از کارگران پدید آمدند که با توجه به اهمیت جهانی نفت، بر نقش اجتماعی-سیاسی آنان در صحنه داخلی بحرین نیز افزوده شد. بر این اساس نقش برجسته در قیام های ضد دولتی ۱۹۵۶، ۱۹۷۰، ۱۹۷۲، ۱۹۷۴ با کارگرانی بود که اکثریت آنان شیعه بودند .

2) گروه های سیاسی ملی گرا و چپ گرا هرگز قادر به ایفای نقش برجسته در رهبری قیام مردم بحرین نشده اند. این امر به مسلمان بودن اکثریت قریب به اتفاق مردم بحرین و نیز سازشکاری گروه های مذکور برمی گردد، بعنوان مثال اگر چه "کمیته اتحاد ملی" با گرایشات ناسیونالیستی در تظاهرات ضد انگلیسی ۱۹۵۶ نقش ویژه داشت، ولی پس از آن با سازش برخی از رهبران با رژیم، کارآیی سیاسی خود را از دست داد. اما حضور کمزنگ گروه های ملی و کمونیستی در جنبش مردم بحرین نشان از آن دارد که جنبش

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

نظامی ضد دولتی متوسل شد. اعضای این جنبش را مسلمانان شیعی و سنی تشکیل می دهند و بر اساس ایدئولوژی اسلامی و شعار "نه غربی نه شرقی" و با تکیه بر استراتژی بسیج افکار عمومی و پرهیز از هرگونه سازش، خواهان برقراری حکومت اسلامی در بحرین هستند. "حسین الشهابی" در حال حاضر یکی از رهبران برجسته این جنبش بشمار می آید و جنبش احرار در اعتراضات اخیر بحرین حضور فعالی داشته و در کنار جریان های معارض دیگری چون الوفاق و حق خواستار انحلال دولت و پارلمان و سرنگونی رژیم آل خلیفه است.

۲) جمعیت "وفاق اسلامی"

جمعیت وفاق اسلامی بحرین جمعیتی سیاسی اسلامی شیعی بحرینی است که در سال ۲۰۰۱ تأسیس شد و از جمله بزرگترین گروه های معارض بحرینی است و از بعد تاریخی باید آن را میراثبر جنبش احرار بحرین دانست که محرک اصلی اعتراضات سال های ۱۹۹۴ و ۱۹۹۸ بود.

ریاست جمعیت را هم اکنون شیخ "علی سلمان" برعهده دارد و دیدگاه حاکم بر جمعیت این است که برای ساخت کشوری پیشرفته با به حاکمیت مردم در تمام موسسات حکومتی روی آورد و از این حیث شعار "آزادی و عدالت و برابری را بر اساس اصول و مبادی اسلامی" سرمی دهد.

دستور دستگیری هر مظنونی را به بهانه دست داشتن در اقدام علیه امنیت کشور صادر نماید، مجلس را منحل و اجرای قانون اساسی را به حالت تعلیق درآورد.

ج: درپی ادامه اعتراضات مردم، رژیم بحرین در سال ۱۹۷۲ مجلسی مشورتی-انتصابی متشکل از سی نفر را به جای مجلس منحل تشکیل داد. این شورا که زیر نظر امیر و دولت بحرین فعالیت می کند، صرفاً جنبهء مشورتی و نه قانونگذاری دارد.

اما اعتراضات بعدی مردم نشان داد که این اصلاحات هدایت شده دولتی در تأمین خواسته های عمیق آنان ناکافی است. واکنش امیر بحرین در قبال دور جدیدی از اعتراض های مردمی که از سال ۱۹۹۵ در بحرین آغاز شد، توسل به زور و افزودن ده نفر دیگر به اعضای مجلس مشورتی بود، این دو مسأله منجر به تشدید مخالفت های مردمی گردید. بویژه این که افزایش اعضای مجلس مشورتی برخلاف قانون اساسی ارزیابی شده است.

مهمترین جریان ها و احزاب معارض بحرین جنبش "احرار"

این جنبش در سال ۱۹۵۶ تشکیل شد و در دهه ۶۰ قیام کارگری علیه رژیم بحرین و "جنبش معروف" را پدید آورد و از سال ۱۹۸۱ به اقدامات

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

بحرینی به متهم به اقدام و تلاش جهت براندازی رژیم حاکم شد و تا پیش از آن ۴ بار بازداشت شده بود. وی را باید از جمله شخصیت های منطقه ای حامی جمهوری اسلامی ایران دانست .
(۴) جمعیت الوعد (العمل الوطني و الديمقراطية)

اولین جمعیت سیاسی بحرین که در سال ۲۰۰۱ اعلام موجودیت کرد و ادامه تاریخی جبهه مردمی بحرین (چپگرایان) بشمار می آید و هم چنان نیز ائتلافی از چپگرایان و ملی گرایان و نیروهای مستقل بحرینی تلقی می شود. این جمعیت انتخابات سال ۲۰۰۲ را تحریم نمود، اما در انتخابات سال ۲۰۰۶ شرکت کرد و در انتخابات اخیر بحرین یعنی ۲۰۱۰ با سه نامرد مشارکت داشت .
(۵) جمعیت عمل اسلامی (جمعیه العمل الإسلامي)

این جریان در اواخر دهه هفتاد تاسیس شد و در آن زمان به جریان "شیرازی ها" معروف شد که منتسب به آیت الله "محمد شیرازی" مرجع تشیع بود و ادامه جبهه اسلامی آزادی بحرین بشمار می آید که در سال ۱۹۸۱ متهم به تلاش برای انقلاب علیه دولت وقت بحرین شد .

همانگونه که گفته شد، این جمعیت بزرگترین جریان معارض بحرین بشمار می آید و در پارلمان این کشور دارای ۱۸ نماینده است که در اعتراض به اقدامات سرکوبگرانه رژیم حاکم علیه معترضین بحرینی رسماً از پارلمان استعفا کردند .
(۳) جنبش حق

آنگونه که خود را معرفی می کند، "جنبش آزادی ها و دموکراسی بحرینی با گرایش های اصلاح طلبانه" است و در کنار الوفاق الاسلامی یکی از مهمترین و بزرگترین جنبش های معارض بحرینی را تشکیل می دهد. در ابتدا "حسن المشیمع" از رهبران برجسته معارض بحرینی دبیر کل جنبش و "عیسی الجودر" معاون وی تلقی می شد که بعدها مشیمع به رهبری جنبش برگزیده شد. جنبش حق در ۱۱ نوامبر ۲۰۰۵ میلادی تاسیس شد و باید آن را انشقاق حاصله از جمعیت الوفاق الاسلامی برشمرد. اما درباره حسن مشیمع، رهبر جنبش حق باید گفت که همزمان با اعتراضات اخیر مردم بحرین علیه رژیم آل خلیفه وی و جنبشش نیز پیوستن خود به اعتراضات مردمی و قیام علیه رژیم بحرین را اعلام کرده و بسان جمعیت الوفاق الاسلامی خواسته هایش در انحلال دولت و پارلمان و رژیم آل خلیفه نمود پیدا می کند. مشیمع ۶۳ ساله در سال ۲۰۱۰ به اتفاق ۲۵ شخصیت دیگر معارض

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

انتخابات سال ۲۰۰۲ شرکت کرد، اما هیچ یک از نامزدهایش به پارلمان راه نیافتند .

(۹) جمعیت تربیون ملی اسلامی (جمعیه المنبر الوطنی الاسلامی)

نماینده و بازوی سیاسی جمعیت "الاصلاح" است که در دهه چهل در بحرین تشکیل شد. در انتخابات ۲۰۰۲ شرکت کرد و موفق شد هشت کرسی پارلمان را بدست آورد. در انتخابات ۲۰۰۶ با جمعیت الاصله (جریان سلفی ها) ائتلاف نمود و هفت کرسی را بدست آورد و در انتخابات ۲۰۱۰ با هشت نامزد شرکت کرد .

(۱۰) جمعیت اصالت (جمعیه الأصالة)

نماینده و بازوی سیاسی جمعیتا تربیت اسلامی است که در انتخابات ۲۰۰۲ شرکت کرد و موفق شد ۶ کرسی را در پارلمان بدست آورد. در انتخابات ۲۰۰۶ نیز با ائتلاف با منبر الوطن الاسلامی ۶ کرسی در پارلمان بدست آورد .

(۱۱) جنبش عدالت ملی (حركة العدالة الوطنية)

در پی بروز شکاف در جمعیت تجمع ملی دمکراتیک این جمعیت تشکیل شد و جمعیت کوچکی است که فعالان چپگرا و مستقل را دربرمی گیرد و به شکلی ویژه در شهر "المحرق"

این جریان انتخابات سال ۲۰۰۲ را تحریم کرد، اما در انتخابات سال ۲۰۰۶ شرکت کرد، اما بار دیگر انتخابات سال ۲۰۱۰ را تحریم نمود .

(۶) جمعیت تجمع ملی و دموکراتیک (جمعیه التجمع القومي الديموقراطي)

نماینده جریان بعثی ها در بحرین بشمار می آید. این جریان انتخابات سال ۲۰۰۲ را تحریم اما در انتخابات ۲۰۰۶ شرکت کرد و در انتخابات سال ۲۰۱۰ با نامزد شرکت نمود .

(۷) جمعیت تربیون دموکراسی پیشرو (جمعیه المنبر الديموقراطي التقدمی)

نماینده جریان چپگرا در بحرین و ادامه جبهه آزادی بخش ملی بحرین است که اولین حزب کمونیست تشکیل شده در منطقه خلیج فارس در سال ۱۹۵۵ بشمار می آید. این جمعیت در انتخابات ۲۰۰۲ شرکت کرد و سه کرسی را در پارلمان بدست آورد اما در انتخابات ۲۰۰۶ نتوانست موفق شود .

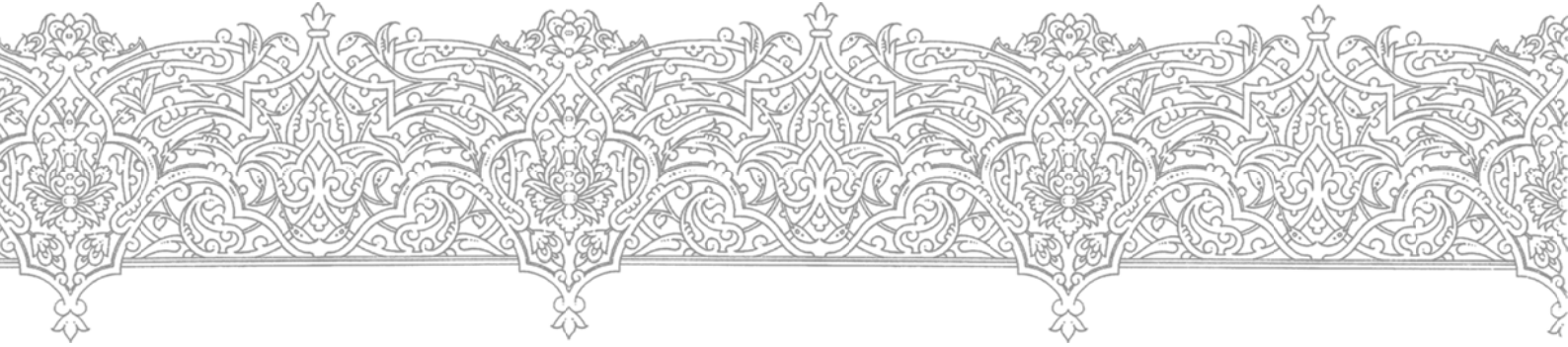
(۸) جمعیت عربی اسلامی الوسط (جمعیه الوسط العربی الاسلامی)

جریان ناصری (منتسب به جمال عبد الناصر) و هم چنین اسلامگرایان بحرینی را دربرمی گیرد. در

نگاهی به جریان های سیاسی انقلاب بحرین

International Union of Unified Ummah

فعالیت می کند و در انتخابات ۲۰۰۶ نیز شرکت نمود

المجمع الدولي للأمة الواحدة
INTERNATIONAL UNION OF UNIFIED UMMAH
اتحاديه بين المللى امت واحده

واحد فرهنگى و آموزش

اتحاديه بين المللى امت واحده

٠٢١-٦٦٤٨٤٦٧٥

www.unified-ummah.com